



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2044/2019  
25.06.2020. године  
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ивана Станковић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Алемпијевић адвокат из ..., ради утврђења права службености, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године, у седници већа одржаној дана 25.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

**ОДБИЈА СЕ** као неосновна ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године - дела другог става изреке којим је одбијен тужбени захтев за утврђење да је тужилца стекла право службености пролаза пешице у одређеним мерама и границама преко парцеле .../... КО ... као послужног добра у својини тужене у корист парцеле .../... КО ... као повласног добра у својини тужиле.

**УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године у преосталом делу другог става изреке - у погледу одлуке о захтеву за утврђење да је тужилца стекла право службености пролаза колима у одређеним мерама и границама преко парцеле .../... КО ... као послужног добра у својини тужене у корист парцеле .../... КО ... као повласног добра у својини тужиле и трећем ставу изреке, и у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 677/18 од 27.11.2018. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Јагодини П 434/17 од 09.11.2017. године која је исправљена решењем истог суда П 434/17 од 18.12.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да је, на основу одржаја, стекла право службености пролаза колима и пешице преко парцеле тужене број .../... КО ... као послужног добра, у одређеним мерама и границама наведеним у овом ставу изреке, у корист њене парцеле број .../... КО ... као повласног добра и да је тужена дужна да призна и трпи упис овог права тужиле у свим јавним књигама. Ставом трећим изреке, обавезана је тужилца да туженој исплати

трошкове парничног поступка у износу од 438.310,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде под претњом принудног извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, којом је одлучено о тужбеном захтеву, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је тужилина ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревизије о постојању битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, учињене у другостепеном поступку. Одлучујући о делу захтева којим је тражено утврђење постојања права службености пролаза пешице преко послужног добра - парцеле у својини тужене, другостепени суд је у складу са одредбом члана 8. ЗПП оценио све изведене доказе, а нарочито исказ тужиле саслушане у својству странке.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су власнице суседних парцела. Тужила је власница парцеле .../... КО ..., површине 4 ара 12 м<sup>2</sup>, која је настала током 1974. године деобом парцеле .../... КО ... у својини оца странака ВВ. Право својине на означеној парцели тужила је стекла на основу уговора о поклону Ов. .../... од 14.06.1974. године закљученог са својим оцем као поклонодавцем. На тој парцели налазе се два објекта саграђена без грађевинске дозволе - стамбена зграда и помоћни објекат који се састоји од котларнице, просторије за огрев, мале радионице и гараже. Тужена је власница парцеле .../... КО ..., површине 4 ара 62 м<sup>2</sup>, која је настала током 1978. године. Право својине на означеној парцели тужена је такође стекла на основу уговора о поклону Ов. .../... од 10.08.1998. године закљученог са оцем Боривојем Симићем као поклонодавцем. На тој парцели налази се породична стамбена зграда изграђена без одобрења за градњу. Тужила је објекте на својој парцели градила по закључењу уговора о поклону. У то време на суседној парцели (у својини оца странака) већ се налазио објекат који је он накнадно, заједно са земљиштем, поклонио туженој. Обе парцеле се граниче са улицом - сеоским путем, од које их раздваја ограда коју је поставио њихов отац. На тој огради су били уклоњени делови између улице и тужилине парцеле и између садашње парцеле тужене и улице, и на том месту постављена капија кроз коју се могло улазити пешице и колима у обе парцеле. Ограду између спорних парцела поставила је тужена током 2012. године и тада је уклонила део капије који се налазио између њене парцеле и улице и на том делу поставила ограду јер има другу капију за улаз пешице и колима у своју парцелу. Пре постављања ограде између спорних парцела тужена није забрањивала тужили и њеним укућанима пролаз спорним делом њене парцеле, а ограду је поставила да би себе и своју имовину заштитила од улазака животиња и трећих лица, па и од тужилиних укућана који су је узнемиравали.

Стамбени објекат тужиле, његов северни угао удаљен је од ове ограде за 0,97 м а јужни угао за 1,31 м. Помоћни објекат налази се иза стамбеног објекта, спојен је са

истим, али нема директан улаз из куће. Приступ том објекту могућ је пешице, пролазом поред куће, али до њега на тај начин није могуће доћи колима. Путничким возилом може се ући у тужиљину парцелу са улице ако се уклони фиксирани део капије и тада се возилом долази до самих улазних врата у њену кућу. Тужиљина парцела се са једне стране граничи са улицом, а са осталих страна са парцелама у својини тужене и трећих лица. На свим тим парцелама изграђени су стамбени објекти.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, након укидања првостепене пресуде, одлучио да применом члана 49. став 1. и члана 50. став 1. Закона о основама својинскоправних односа одбије тужбени захтев. По налажењу тог суда, службеност је стварно право на туђој ствари и може постојати само ако власник повласног добра своју непокретност не може користити уколико не врши одређене радње на непокретности другог власника - послужном добру. У конкретном случају, тужиљина парцела се граничи са јавним путем и у њу се може директно улазити са тог пута, тако да није испуњен основни услов за постојање права службености у корист њене парцеле - да се иста не може користити без коришћења дела суседне парцеле у својини тужене. Осим тога, стварна службеност се врши на начин којим се најмање оптерећује послужно добро, па је тужилца била дужна да објекте на својој парцели изгради тако да не створи терет за парцелу тужене, а понашање супротно тој обавези вређа право тужене на имовину загарантовано чланом 58. став 1. и 2. Устава Републике Србије и чланом 1. Додатног протокола уз Конвенцију о људским правима и основним слободама, коју је тужена желела да заштити постављањем оградe између парцела странака.

У овом спору тужилца тражи утврђење да је одржајем, у складу са чланом 54. Закона о основама својинскоправних односа, стекла право службености пешачког и колског пролаза преко дела парцеле у својини тужене. Тужена се оваквом захтеву противила истицањем приговора да таква службеност више није потребна.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, а нарочито исказ тужилце, нижестепени суд је правилном применом материјалног права одлучио о делу тужбеног захтева којим је тражио утврђење права службености пролаза пешице. Тужилца може ући у своју парцелу пешице са улице, кроз постављену капију, и на тај начин може приступити стамбеном и помоћном објекту јер то омогућава њихова локација и удаљеност од међе са суседном парцелом на којој је тужена поставила ограду. Због тога је даље вршење права службености пешачког пролаза преко парцеле тужене у означеним мерама и границама непотребно, и било би супротно смислу права стварне службености одређеног у члану 49. став 1. Закона о основама својинскоправних односа. Зато нису основани наводи ревизије да ова чињеница није битна у спору за утврђење права стварне службености, већ само за спор ради установљавања тог права.

Међутим, основано се изјављеном ревизијом указује да због погрешне примене материјалног права, чињенично стање битно за одлуку по захтеву за утврђење постојања службености колског пролаза није у потпуности утврђено.

Одлуку о одбијању тог дела тужбеног захтева другостепени суд заснива искључиво на чињеници да тужиљина парцела има приступ са улице и да зато она нема потребу за коришћењем дела парцеле у својини тужене ради пролаза колима до помоћног објекта који се, између осталог, користи и као гаража. У ситуацији када ни другостепени суд не доводи у сумњу закључак првостепеног суда да је тужилца спорни

пролаз несметано користила као колски још од 1974. године, иако је и тада имала приступ са улице, било је нужно утврдити чињеницу да ли даље фактичко вршење спорне службености колског пролаза није потребно јер тужила на неки други начин може колима доћи до гараже и исту користити без коришћења пролаза преко дела парцеле тужене. Ту чињеницу нижестепени суд за сада није утврдио на поуздан начин, а терет доказивања те чињенице био би на туженој (члан 231. став 3. ЗПП), која основаност тужбеног захтева оспорава тврдњом - приговором да тражена службеност колског пролаза није потребна.

Из наведених разлога, другостепена пресуда је морала бити укинута у делу којим је одлучено о захтеву за утврђење права стварне службености пролаза колима, и у делу којим је одлучено о споредном захтеву - трошковима поступка, и у том делу предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу другостепени суд ће утврдити ову чињеницу јер је иста битна за одлуку о тужбеном захтеву, чија основаност је оспорена приговором власника послужног добра да власник повласног добра своју имовину може користити без траженог терета на његовој имовини.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке, а на основу члана 416. став 2. ЗПП, као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија  
Бранислава Апостоловић, с. р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић